

Udarbejdet af Morten Nyland Christensen og Ove Lund, SEGES Erhvervsøkonomi, marts 2021

Business Check Kvæg 2020 – Mælkeproduktion – Foreløbige resultater

Driftsgrensresultaterne i 2020 for mælkeproduktion blev for konventionel storrace forbedret i forhold til 2019, hvor en højere mælkepris og lave grovfoderomkostninger var afgørende. Resultatet hos bedrifter med jersey var ikke på niveau med stor race. Økologernes resultat er forringet, da afregningsprisen modsat de konventionelle var lavere end i 2019. Foderproduktion bidrager i fremstillingsprisen ved egen grovfoderpris væsentlig positivt, især på bedrifter med sandjord.

Bemærk, at artiklen er baseret på de bedrifter, der på nuværende tidspunkt har udarbejdet en driftsgrensopgørelse, hvilket ofte betyder, at bedrifterne er lidt større end de endelige tal i Business Check hæftet, der udgives medio maj.

I samstillingen imellem 2019 og 2020 skal man være opmærksom på, at der for jersey og økologi er ændringer i statusværdier og interne overførselspriser. Dermed viser en del nøgletal ikke den underliggende, reelle udvikling. Ændringerne består i, at stamværdien af jerseykøer blev opskrevet i opgørelsen for 2019, der giver en nettoeffekt på 800 kr. pr. ko. For økologi blev de interne grovfoderpriser justeret væsentligt, hvilket flytter økonomien imellem driftsgrene for grovfoder og mælkeproduktion. Dette er sket fra og med 2020. Overførselspriserne er sænket, hvilket betyder, at resultaterne i driftsgrenen for mælkeproduktion er forbedret.

Udvikling i resultaterne

De konventionelle bedrifter havde en stigning i ydelsen på 1 %, hvor økologerne lå på 2,5 %. De foreløbige tal overvurderer ofte den endelige stigning i størrelsen af bedrifterne. Dette kan påvirke enkelte omkostningsposter, men i mindre grad det endelige resultat. Samlet set er der en mindre produktivitetsstigning, der bidrager positivt til økonomien.

Den samlede afregningspris for de konventionelle producenter var 3 øre højere i 2020, hvor efterbetalingen var høj. Bruttoudbyttet endte med at være 2 % højere end i 2019. Økologernes mælkepris var 8 øre lavere end i 2019. De har med den øgede mælkeydelse kunnet sikre, at bruttoudbyttet er blevet holdt uændret trods den lavere afregningspris.

Omkostningerne pr. EKM blev for bedrifter med konventionel stor race er reduceret med mellem 0,3 og 0,8 %. Arbejdsomkostninger er ikke steget i samme omfang som set de senere år, hvilket kan være påvirket af corona, hvor der blandt andet var en ekstraordinær refusion af omkostninger til elever. Samtidig ses også en reduktion i energiomkostningerne. Jersey-gruppen havde modsat stigende omkostninger på grund af øgede omkostninger til foder og vedligehold.

Økologernes omkostninger til foder eksklusiv grovfoder pr. EKM faldt med 5 %, hvor især korn har været billigt. Hos de konventionelle bedrifter var udviklingen på nogenlunde neutralt niveau.

Afkastningsgrad

Afkastningsgraden for de fleste grupper er over 6 %, hvor AMS ikke helt kan matche et afkast på niveau med de andre malkesystemer. Der er dog en tendens til, at gruppen nærmer sig de andre malkesystemer. Jersey-gruppen har det laveste afkast, som er forringet i forhold til 2019, hvis der korrigeres for værdistigningerne i 2019.

De ændrede interne foderpriser for økologien påvirker afkastningsgraden, hvor de nuværende priser sikrer, at afkastningsgraden er mere sammenlignelig på tværs af grupper. De konventionelle bedrifter med malkestald og økologerne uden AMS har opnået det samme afkast med en lille forskel på 0,2 %. Også den bundne kapital pr. ko er med knap 50.000 kr. på samme niveau.

Fremstillingspris

Udviklingen i fremstillingsprisen ved egen grovfoderpris er ikke påvirket af justeringen af overførselsprisen på grovfoder for økologerne. For økologerne er foderomkostningerne inklusiv korrektion for egen grovfoderpris faldet med 3 øre, dyreomsætningen er faldet, hvilket opvejes af dyrlæge og diverse samt energi og vedligehold. Dette giver netto en forbedret fremstillingspris på 2 øre.

De konventionelle bedrifter har reduceret fremstillingsprisen ved egen grovfoderproduktion med 3-6 øre, hvor foderet netto bidrager mest. Generelt har der været reduktioner på 1-3 øre i de dele af fremstillingsprisen, der ikke vedrører foderet. Jersey er modsat steget, da blandt andre vedligehold og diverse kapacitetsomkostninger er øget.

Uddrag af foreløbige resultater fra Business Check Kvæg 2020 – mælkeproduktion

GENNEMSNITSTAL (Foreløbige resultater marts)	KONVENTIONEL, STOR RACE						KONVENTIONEL, JERSEY		ØKOLOGI, STOR RACE	
	Malkestald		AMS		Karrusel		Alle		Malkestald	Karrusel
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Antal bedrifter	413	285	233	183	88	64	80	47	93	62
Antal årskøer pr. bedrift	262	281	240	261	438	431	285	310	230	265
Mælkeydelse pr. årsko, EKM leveret	10.894	11.027	11.090	11.266	10.951	11.036	9.848	9.928	9.691	9.934
Opnået dækningsbidrag, kr. pr. årsko	13.400	13.723	13.689	14.215	13.594	13.702	13.765	13.009	14.411	14.896
Krav til dækningsbidrag, kr. pr. årsko	11.466	11.432	12.208	12.026	11.270	11.079	11.148	11.476	12.547	12.662
Resultat, kr. pr. årsko	1.933	2.291	1.482	2.189	2.324	2.623	2.617	1.533	1.864	2.235
Opnået mælkepris, kr. pr. kg EKM	2,57	2,60	2,57	2,60	2,57	2,60	2,70	2,72	3,36	3,28
Foderomkostning, kr. pr. kg EKM	1,38	1,39	1,39	1,39	1,38	1,38	1,35	1,38	1,98	1,87
Fremstillingspris, kr. pr. kg EKM (ekskl. Værdiændr.)	2,40	2,39	2,44	2,41	2,36	2,36	2,52	2,57	3,18	3,08
Resultat, Kr. pr. kg EKM (ekskl. Værdiændr.)	0,17	0,21	0,13	0,19	0,21	0,24	0,18	0,15	0,18	0,20
Fremstillingspris ved egen grovfoderpris, kr. pr. kg EKM	2,43	2,37	2,43	2,37	2,38	2,35	2,54	2,61	3,13	3,11
Resultat ved egen grovfoderpris, kr. pr. kg EKM (ekskl. værdiændr.)	0,14	0,23	0,14	0,23	0,19	0,25	0,16	0,11	0,23	0,17
Bundet kapital, kr. pr. årsko	48.405	49.440	56.367	56.669	46.870	48.886	46.476	44.290	49.977	49.575
Afkastningsgrad, pct	6,1	6,3	4,7	5,7	7,7	7,3	7,3	5,5	5,6	6,9

Foreløbig Fraktilanalyse – Konventionel, Stor race

Konventionel Stor race Alle												
Fraktilanalyse for ejd. 36 baseret på 513 bedrifter	Stærk konkurrenceevne								Stort forbedringspotentiale			
	5%	10%	25%	33%	40%	50%	60%	67%	75%	90%	95%	
Kg EKM pr. årsko (leveret)	12.796	12.394	11.784	11.554	11.361	11.122	10.857	10.707	10.486	9.908	9.533	
Fremstillingspris pr. kg EKM	2,15	2,19	2,30	2,34	2,38	2,43	2,48	2,52	2,57	2,72	2,79	
Fremstillingspris mælk ved egen grov	2,06	2,14	2,27	2,31	2,34	2,40	2,46	2,50	2,56	2,71	2,84	
Kr. pr. kg EKM leveret	2,69	2,67	2,63	2,61	2,60	2,59	2,58	2,57	2,56	2,54	2,52	
Foderomkostninger pr. kg EKM	1,22	1,26	1,33	1,36	1,38	1,41	1,43	1,45	1,48	1,55	1,59	
Afkastningsgrad	14,2	12,3	9,28	7,79	6,90	5,75	4,73	4,00	2,85	0,00	-1,42	
Bundet kapital pr. årsko	32.448	36.522	43.040	45.147	47.362	50.864	53.442	55.725	58.238	67.339	73.548	
Dækningsbidrag pr. årsko	17.227	16.405	15.204	14.620	14.204	13.710	12.978	12.580	12.147	10.396	9.391	
Krav til dækningsbidrag pr. årsko	9.024	9.507	10.614	10.969	11.253	11.693	12.091	12.398	12.867	14.066	14.786	
Arbejdsomkostninger pr. årsko	2.557	2.956	3.605	3.800	3.997	4.278	4.528	4.700	4.952	5.790	6.384	
Bygningsomk. mv. pr. årsko	4.007	4.477	5.115	5.406	5.725	6.219	6.563	6.838	7.151	8.068	8.567	
Resultat, driftsgren pr. årsko	5.545	4.946	3.363	2.772	2.362	1.768	1.246	846	274	-1.145	-2.201	

Foreløbig Fraktilanalyse – Økologisk, Stor race

Økologisk Stor Race Alle											
Fraktilanalyse for ejd. 36 baseret på 86 bedrifter	Stærk konkurrenceevne							Stort forbedringspotentiale			
	5%	10%	25%	33%	40%	50%	60%	67%	75%	90%	95%
Fraktil											
Kg EKM pr. årsko (leveret)	11.905	11.387	10.628	10.381	10.183	9.982	9.808	9.559	9.320	8.646	8.322
Fremstillingspris pr. kg EKM	2,67	2,82	2,94	2,97	3,02	3,07	3,14	3,18	3,24	3,44	3,48
Fremstillingspris mælk ved egen grov	2,59	2,76	2,86	2,93	2,98	3,05	3,11	3,16	3,30	3,57	3,70
Kr. pr. kg EKM leveret	3,47	3,39	3,32	3,29	3,28	3,27	3,26	3,24	3,24	3,18	3,17
Foderomkostninger pr. kg EKM	1,60	1,63	1,79	1,81	1,85	1,95	1,97	1,99	2,02	2,10	2,16
Afkastningsgrad	15,8	13,9	9,49	8,37	6,70	5,82	4,96	3,61	3,20	-0,72	-3,97
Bundet kapital pr. årsko	30.985	34.582	43.031	45.894	47.740	51.317	53.614	54.431	56.682	66.446	79.366
Dækningsbidrag pr. årsko	18.932	18.114	16.679	16.142	15.720	14.657	13.916	13.328	12.683	10.823	10.139
Krav til dækningsbidrag pr. årsko	9.483	10.391	11.602	11.821	12.089	12.604	13.154	13.663	14.007	14.765	15.336
Arbejdsomkostninger pr. årsko	2.831	3.299	4.067	4.212	4.577	4.675	5.021	5.196	5.545	6.425	6.717
Bygningsomk. mv. pr. årsko	4.423	4.895	5.620	5.765	5.939	6.474	6.767	7.084	7.485	8.516	9.065
Resultat, driftsgren pr. årsko	6.113	5.400	3.824	3.213	2.284	2.053	1.336	783	244	-1.680	-2.111

Business Check Kvæg 2020 – Grovfoder – Foreløbige resultater

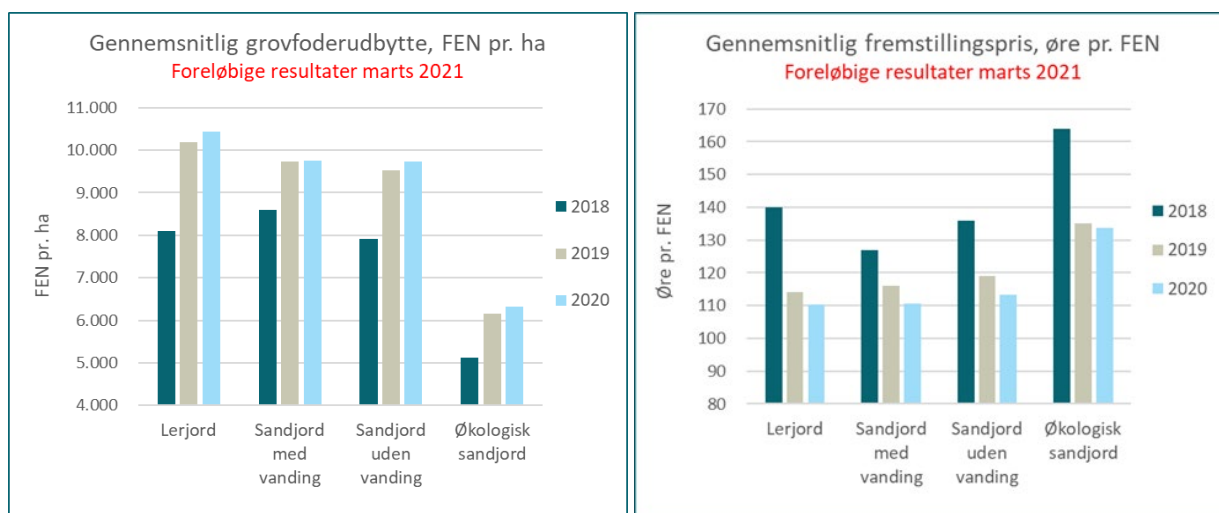
Der er omkring 75 pct. af det normale samlede antal årsregnskaber med driftsgrensanalyser for grovfoder i økonomidatabasen, så der er et solidt fundament for en foreløbig analyse, men der må naturligvis tages forbehold for ændringer for komplettering af datagrundlag.

Uddrag af foreløbige resultater fra Business Check Kvæg 2020 – Grovfoder

GENNEMSNITSTAL (Foreløbige resultater marts)	KONVENTIONELT GROVFODER						ØKOLOGISK GROVFODER	
	Lerjord		Sandjord med vanding		Sandjord uden vanding		Sandjord	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Antal bedrifter	129	91	204	168	364	270	132	88
Areal med grovfoder	143	156	163	170	174	175	209	228
Majshelsæd, andel af grovfoderareal	53%	51%	46%	47%	46%	46%	7%	7%
Sædskiftegræs, andel af grovfoderareal	39%	42%	43%	42%	45%	45%	74%	76%
Udbytte majshelsæd FEN pr. ha	11.179	11.543	11.009	10.855	10.641	10.989	8.509	7.972
Udbytte sædskiftegræs FEN pr. ha	8.922	9.801	8.773	9.338	8.867	9.178	6.358	6.690
Gns. Grovfoderudbytte FEN pr. ha	10.180	10.439	9.729	9.753	9.531	9.735	6.162	6.315
Stykomkostninger, kr. pr. ha	2.456	2.515	2.558	2.458	2.407	2.348	1.042	1.021
Maskinomkostninger inkl. arbejde, kr. pr. ha	6.979	6.958	6.926	6.723	6.971	6.892	5.995	6.010
Jordleje fratrukket EU-støtte, kr. pr. ha	1.228	1.178	810	611	1.043	1.008	909	1.531
Jordværdi, ejet jord, kr. pr. ha	154.771	151.793	137.555	137.675	146.301	146.032	139.777	145.910
Resultat driftsgren, kr. pr. ha	-36	442	-135	641	-364	295	889	278
Fremstillingspris, øre pr. FEN	113	110	116	111	118	113	135	134
Anvendt pris for grovfoder, øre pr. FEN	112	115	114	116	114	116	145	134

Tallene viser i gennemsnit generelt fine og større udbytter end i 2019, dog med undtagelse af især majshelsæd på de økologiske bedrifter. Betydningen heraf er dog begrænset, da denne afgrøde kun vejer ind med 7 pct. af det dyrkede areal. Især er udbytterne for sædskiftegræs meget fine, hvilket må tilskrives rigelig og rettidig nedbør i vækstsæsonen.

Samtidig med de fine udbytter har omkostningerne været stabile, og det smitter tydeligt af på fremstillingspriserne, der har været faldende. De er for 2020 nu kommet under niveauet for de anvendte fremstillingspriser, der samtidig er justeret en smule op fra 2019 til 2020. Det betyder, at det negative resultat i 2019 er vendt til et positivt for 2020. For de økologiske bedrifter ligger fremstillingsprisen og den anvendte pris ved overførsel til stalden på niveau og giver et lille positivt resultat.

Figurer med grovfoderudbytter og fremstillingspriser fra 2018 - 2020

Figurerne viser bl.a., at udbytteerne er tilbage på et fint niveau og markant over niveauet fra 2018 med den langvarige tørke. Den afsmittende effekt på fremstillingspriserne ses tydeligt.

Foreløbig frakttilanalyse for bedrifter med sandjord uden vanding

Frakttilanalyse for ejd. 436 baseret på 255 bedrifter	Stærk konkurrenceevne							Stort forbedringspotentiale			
	5%	10%	25%	33%	40%	50%	60%	67%	75%	90%	95%
Fraktil											
Udbytte pr. ha majs til hø, FEN	13.117	12.606	11.935	11.556	11.241	10.989	10.580	10.410	10.060	9.412	8.874
Udbytte pr. ha sædskiftegræs, FEN	11.697	11.105	10.118	9.758	9.500	9.228	8.892	8.523	8.171	7.405	7.000
Fremstillingspris øre pr. FEN	81,9	88,0	102	105	108	114	119	123	129	141	151
Bruttoudbytte i alt pr. ha	13.944	13.518	12.541	12.186	11.905	11.638	11.271	11.054	10.709	9.943	9.591
Stykomkostninger i alt pr. ha	1.743	1.861	2.108	2.156	2.237	2.345	2.426	2.510	2.642	2.986	3.229
Dækningsbidrag pr. ha	11.426	10.980	10.131	9.728	9.542	9.231	8.918	8.695	8.336	7.529	7.278
Maskinomk. inkl. arbejde pr. ha	5.062	5.536	6.124	6.394	6.575	6.838	7.195	7.451	7.870	8.699	9.129
Øvrige omkostninger pr. ha	459	528	666	760	819	899	985	1.068	1.164	1.545	1.699
Jordleje fratrukket EU-støtte pr. ha	-943	-682	191	432	581	907	1.190	1.358	1.656	2.432	2.957
Resultat, driftsgren pr. ha	3.637	2.959	1.766	1.241	902	454	-120	-713	-1.013	-2.309	-3.447

Frakttilanalysen viser spredningen i udvalgte resultater for bedrifter med sandjord uden vanding.

Business Check Kvæg 2020 – Salgsafgrøder på kvægbedrifter – Foreløbige resultater

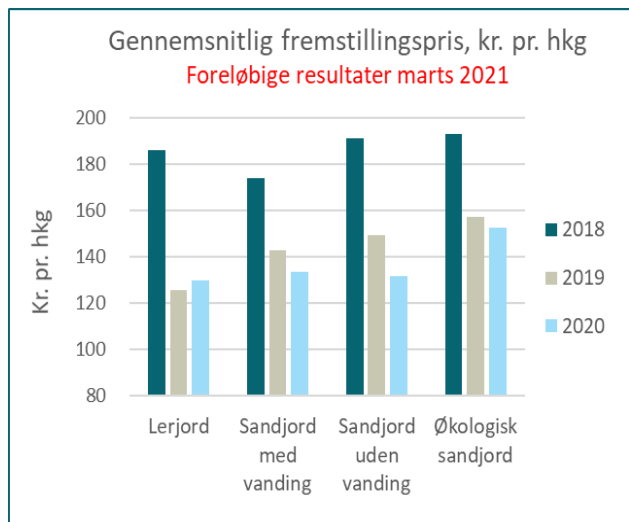
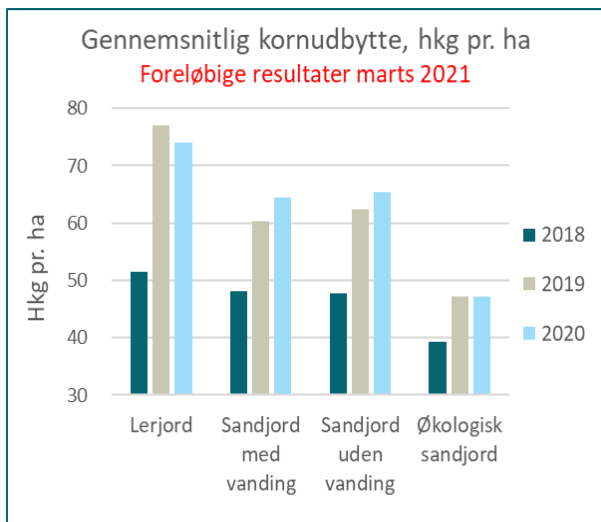
Med lige knap 70 pct. af det normale, samlede antal årsregnskaber med driftsgrensanalyser for salgsafgrøden korn (korn, frø og raps) på kvægbedrifter er der et solidt fundament for en foreløbig analyse, men der må tages forbehold for ændringer, når det endelige antal årsregnskaber er indberettet.

Uddrag af foreløbige resultater fra Business Check Kvæg 2020 - Salgsafgrøder

GENNEMSNITSTAL	KVÆGBEDRIFTER							
	Lerjord		Sandjord med vanding		Sandjord uden vanding		Økologiske kvægbedrifter	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Antal bedrifter	80	65	130	103	182	119	97	61
Areal med salgsafgrøder, ha	82	89	69	69	69	83	98	89
Andel med vårbyg i pct.	34,8	47,8	65,6	73,4	56,3	65,4	21,6	26,8
Andel med vinterhvede i pct.	46,8	33,6	13,1	8,2	16,0	11,2	3,9	5,2
Andel med vinterraps i pct.	5,5	4,7	2,2	3,5	3,7	2,5	0,8	1,6
Andel med rug i pct.	5,5	4,9	14,9	11,1	19,6	15,7	46,2	34,8
Andel med vinterraps i pct.	3,2	3,8	0,5	0,8	1,6	1,0		-
Andel med frø i pct.	0,6	0,6	0,3	0,1	0,3	0,4	0,5	0,8
Udbytte pr. ha vårbyg, hkg	64,8	69,0	56,6	63,8	56,8	62,4	44,5	47,4
Udbytte pr. ha vinterhvede, hkg	85,8	81,7	74,1	72,4	74,5	78,0	52,4	51,1
Gennemsnitligt kornudbytte, hkg pr. ha	77,1	74,1	60,3	64,4	62,3	65,3	47,1	47,2
Udbytte pr. ha vinterraps, hkg	42,4	35,6	34,0	27,2	42,2	40,7		
Fremstillingspris kr. pr. hkg korn	126,0	130,0	143,0	133,0	149,0	132,0	157,0	152,0
Dækningsbidrag, kr. pr. ha	7.128	6.659	5.203	5.485	5.482	5.896	8.857	6.543
Maskinomkostninger inkl. arbejde, kr. pr. ha	4.925	4.955	4.940	4.754	4.858	4.651	4.820	4.535
Rest til jordleje før EU-støtte, kr. pr. ha	1.089	501	- 865	- 414	- 405	327	3.075	1.156
Jordleje fratrukket EU-støtte, kr. pr. ha	1.181	1.065	535	694	906	840	1.307	1.767
Resultat driftsgren, kr. pr. ha	- 92	- 564	- 1.400	- 1.108	- 1.311	- 512	1.768	- 610
Jordværdi (ejet jord), kr. pr. ha	154.470	150.387	134.849	136.376	145.173	144.739	140.853	148.236
Afkastningsgrad	1,6	1,0	0,1	0,8	- 0,4	1,0	6,0	- 1,0

På grund af det våde efterår 2019 er andelen af vårbyg igen steget på bekostning af vinterafgrøder, og et mere markant skifte end på plante- og svineavlsbedrifter med salgsafgrøder. De gennemsnitlige udbytter fra vårbyg er steget i 2020, mens udbytterne fra vinterhvede og vinterraps er faldet, måske på grund af den vanskelige etablering i efteråret 2019. Dog har afgrøderne på uvandet sandjord klaret sig godt, og det kan skyldes en god og rettidig nedbør i vækstsæsonen i en stor del af landet.

Af figurerne nedenfor ses det, at især kornudbytterne på sandjord har klaret sig godt, og at det smitter af på fremstillingspriserne. Med til forklaringen på de fornuftige fremstillingspriser hører, at der har været godt styr på maskinomkostninger inkl. arbejde.

Figurer, der viser gennemsnitlige kornudbytter og fremstillingspriser for 2018 - 2020, foreløbig opgørelse.

Set under et har de konventionelle bedrifter klaret sig godt i sammenligning med 2019, når der ses bort fra forskellen mellem lerjord og sandjord, mens det er gået hårdt ud over de økologiske bedrifter, at salgsafgrøderne er faldet i pris. Omkostningerne har der været godt styr på, men realiseret en gennemsnitlig negativ afkastningsgrad.

Foreløbig fraktilanalyse for bedrifter med sandjord uden vanding

Foreløbig fraktilanalyse baseret på 144 bedrifter (marts 2021)	Stærk konkurrenceevne							Stort forbedringspotentiale			
	5%	10%	25%	33%	40%	50%	60%	67%	75%	90%	95%
Fraktil											
Udbytte pr. ha vårbyg, hkg	75	73	68	66	63	61	59	58	56	51	47
Udbytte pr. ha vinterhvede, hkg	93	88	81	80	79	75	74	72	70	61	58
Udbytte pr. ha vinterbyg, hkg	79	77	74	71	69	65	62	60	59	51	45
Udbytte pr. ha rug, hkg	86	79	73	71	69	66	64	61	59	49	40
Udbytte pr. ha vinterraps, hkg	47	44	39	37	36	34	32	30	29	25	24
Fremstillingspris kr/hkg korn	87	99	113	120	122	128	135	140	148	178	193
Bruttoudbytte i alt pr. ha	11.440	10.580	9.384	9.073	8.725	8.498	8.176	8.017	7.782	7.075	6.119
Stykomkostninger i alt pr. ha	1.794	1.954	2.243	2.346	2.427	2.518	2.665	2.750	2.835	3.172	3.407
Dækningsbidrag pr. ha	8.621	7.657	6.873	6.583	6.343	6.019	5.710	5.409	5.205	4.553	3.825
Maskinomk. inkl. arbejde pr. ha	3.159	3.517	4.052	4.169	4.275	4.558	4.794	4.961	5.209	6.302	6.803
Øvrige omkostninger pr. ha	388	576	788	882	995	1.100	1.183	1.300	1.395	1.840	2.222
Rest til jordleje før EU-støtte pr. ha	2.546	2.213	1.318	827	506	263	-218	-613	-979	-1.944	-3.082
Jordleje fratrukket EU-støtte pr. ha	-628	-390	162	349	467	639	1.007	1.314	1.496	2.200	2.438
Resultat, driftsgren pr. ha	2.390	1.291	522	156	-210	-586	-930	-1.295	-1.734	-3.217	-4.365

Tabel med fraktilanalyse viser spredningen i udvalgte resultater for bedrifter med sandjord uden vanding.